

візуалізації, розбиття інформації на фрагменти та перефразування. Переклад інтерв'ю базувався на комбінації комунікативного, прагматичного, функціонального та психолінгвістичного підходів. Також вона використовувала різноманітні техніки, серед них: опущення, доповнення, об'єднання або розбиття висловів, а під час своєї роботи зіткнулася з багатьма видами проблем перекладу: граматичними, лексичними, синтаксичними та стилістичними.

Література:

1. Літвін І. М. Лінгвістичні характеристики англomовного інтерв'ю. Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія «Педагогіка та психологія». Київ: КНЛУ, 2010. Вип. 17. 2010. С. 95-104.
2. Ніколаєва Т. Особливості здійснення послідовного перекладу. Рідне слово в етнокультурному вимірі. 2018. С. 130-140.
3. Усний послідовний переклад. Основні види послідовного перекладу. EVEREST. Переклади. URL: <https://everest-center.com/usnyj-poslidovnyj-pereklad/> (дата звернення: 03.10.2023).
4. Boiko Y.V. Models of Translation in the Translation Theory. Innovative Pathway for the Development of Modern Philological Sciences in Ukraine and EU Countries: Collective monograph. 2021. Vol. 1. P. 1–18
5. Grammatical Problems of Translation. AGATO legal Translation. URL: <https://agatotranslate.ae/grammatical-problems-of-translation/> (дата звернення: 03.10.2023).
6. Ming, J., Hu, D. A Study of the Techniques of Consecutive Interpretation Based on a Speech Named How to Realistically Decarbonize the Oil and Gas Industry. Journal of Computing and Electronic Information Management. 2023. Vol. 10. №3. P. 105–109.
7. What is interpreting, the difference between consecutive and simultaneous interpreting. Бюро переводов Jur Klee. URL: <https://translate.jurklee.ua/en/vidy-ustnogo-perevoda/> (дата звернення: 03.10.2023).
8. Wiwibloggs. Kalush Orchestra "Stefania" (Ukraine 2022) INTERVIEW @ Eurovision in Concert, 2022. YouTube. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=4ywCru0IKPw> (дата звернення: 03.10.2023).

ФУНКЦІОНУВАННЯ СТИЛІСТИЧНИХ ФІГУР ТА ШЛЯХИ ЇХ ВІДТВОРЕННЯ У ПЕРЕКЛАДІ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ ВОЛОДИМИРА ЗЕЛЕНСЬКОГО

Чайковська А. Т.

гр. АУП-48

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Наук. керівник – к.пед.н, доцент Куца О. І.

Політичні промови – це ретельно сплановані кампанії, які вимагають ґрунтовної підготовки, адже в результаті вони повинні не лише донести інформацію до суспільства, але й допомогти мовцю порозумітися з аудиторією, переконати громадян зайняти ту чи іншу позицію та заручитися їхньою підтримкою. І аби вираження ідеологічних поглядів політика справді впливало на великий загальний слухачів, потрібен пафос. Його вживають по-різному: у вигляді епітетів, метафор, порівнянь, зіставлень, гіперболізацій, антитез, ствердних заперечень, повторень ідеологем, тощо [5, с. 316]. А отже, вдала політична промова обов'язково міститиме стилістичні фігури, які власне і забезпечують передачу експресивної, емоційної, оцінної та естетичної інформації.

Найпоширенішою з них є **епітет** – художнє означення, що підкреслює характерну суб'єктивну рису явища, предмета, поняття чи дії. В політичних промовах епітет повідомляє додаткову інформацію про предмет та надає тексту насиченості, що власне забезпечує більше зацікавлення з боку аудиторії [6, с. 155]. Іншими словами, епітети виражають образне значення об'єкта чи явища, яке здебільшого є універсальним і співпадає у цільовій мові та мові оригіналу. Наведемо приклад: у Новорічній промові Володимира Зеленського звучало звернення до всіх міст України, кожне з яких президент охарактеризував відповідними ознаками. Розглянемо кілька таких описів: *Харків. Понівечений, але не скорений. Одеса. Сонячна й привітна. Незламний Миколаїв* [3]. Як бачимо, вжиті в них епітети існують як в українській, так і в англійській мовах. Тому здебільшого перекладачі вдаються до буквального чи еквівалентного перекладів: *Kharkiv. Mutilated but unconquered. Odesa. Sunny and friendly. Invincible Mykolaiv* [7].

Схожа ситуація з метафорами – художнім засобом, що полягає в переносному вживанні слова або виразу на основі аналогії, схожості або порівняння. Основною метою **метафори** у тексті політичної промови є створення образу, який переконає реципієнта у сказаному та додавання експресивності до промови [6, с. 284]. Яскравий приклад цього тропу можемо побачити у Великодній промові Володимира Зеленського: *Але біда прийшла в наш дім 24 лютого 2022 року, тож із того часу ми не в білих одежах і б'ємося з чорними силами* [4]. Вираз «в білих одежах» є всевітньо відомим, він символізує чистоту та умиротворення. Заперечення цьому позначає, що з приходом війни люди втратили спокій. Для підсилення використовується фраза «б'ємося з чорними силами», яка споконвіків означає боротьбу зі злом, а в даному випадку конкретно боротьбу з московитами. Оскільки, обидві метафори впливають з контексту та ще й створюють стилістичний контраст чорного і білого, добра та зла – в англійській версії можемо побачити буквальний переклад: *But trouble came to our home on February 24, 2022, since then we are not in white clothes and we are fighting against black forces* [2].

Ще одним, однак вже не таким поширеним, художнім засобом є **порівняння** – один із видів тропів, що полягає у зіставленні одного предмета чи явища з іншими для того, щоб глибше його розкрити. Саме порівняння дозволяють зробити промову політика більш неформальною, тим самим наблизити його до слухача [6, с. 284]. Наочних прикладів цього художнього засобу в обраних нами промовах не виявлено.

Протилежною порівнянню є **антитеза** – стилістична фігура, в основі якої лежить протиставлення ідей за допомогою контрастних фраз і речень [6, с. 29]. Антитеза є дуже поширеним прийомом в ораторському мистецтві, що підтверджується нашим дослідженням: в той час як в обраних нами промовах не знайшлося жодного порівняння, антитез було безліч. Яскравим прикладом є уривок з Різдвяної вітальної промови Президента України: *До гостей потрібно ставитися особливо привітно та дбайливо. До гостей – так, але не до окупантів. У святий день не можна прибирати й виносити з дому сміття, але ми б'ємося з чортами і виносимо сміття з нашого дому 300 днів поспіль. Заборонено шити і в'язати, але ми плетемо маскувальні сітки та шиемо бронезилети, долаючи зло. В ці дні наші предки не ходили на полювання, але ми б'ємося, аби не стати здобиччю й перемогти звіра* [1]. Можемо побачити, що важливим компонентом антитези є протиставні сполучники, антонімічні іменники та дієслова, які варто зберігати у перекладі, адже саме вони забезпечують створення сильного емоційного контрасту. В зв'язку з цим при перекладі антитези рекомендується використовувати аналогічні форми в цільовій мові: *Guests should be treated with special friendliness and care. Guests, not occupiers. It is forbidden to clean and take out the garbage from the house on a holy day, but*

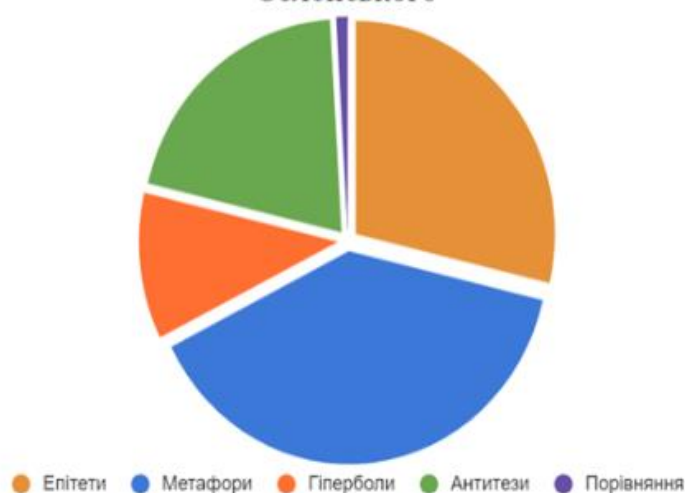
we've been fighting against devils and taking out the garbage from our house for more than 300 days in a row. It is forbidden to sew and knit, but we weave camouflage nets and sew bulletproof vests, overcoming evil. Our ancestors did not go hunting these days, but we fight so that we do not become prey and defeat the beast [8].

Крім вищевказаних художніх засобів, в політичних промовах також часто трапляється **гіпербола** – стилістичний засіб навмисного перебільшення з метою посилення виразності мовлення, тим самим збільшуючи впливовість політичного дискурсу на реципієнтів [6, с. 214]. Вона посилює експресію промови, що забезпечує більший вплив на людей, а відповідно й більшу ефективність. Цей троп ми можемо побачити, наприклад, у Новорічній промові Володимира Зеленського: *Ми виплакали всі сльози. Прокричали всі молитви. Чи є щось що може нас злякати? Ні* [3]. Очевидно, що ці фрази вживаються для інтенсифікації повідомлення та розставлення емоційних і змістових наголосів. Завдання перекладача – зберегти цей стилістичний ефект, не викрививши зміст. Для цього зазвичай вдаються до дослівного, еквівалентного чи приблизного перекладу, з урахуванням специфіки побудови речення в цільовій мові. До прикладу в англійській версії ті ж фрази звучать так: *We cried out all our tears. All the prayers have been yelled. Is that anything that can scare us? No* [7].

Однак, за допомогою методу суцільної вибірки (**діаграма 1**), ми встановили, що на стилістичному рівні, гіпербол, себто художнього перебільшення, було використано не так багато (12 прикладів). Не такими чисельними були й антитези (22), за допомогою яких виражають контрастні явища. Метафор (42), які переносять властивості одного предмета на інший, та епітетів (31), які виражають образне значення об'єкта чи явища – на противагу було виявлено найбільше. Приклади порівнянь не зафіксовано.

При відтворенні всіх цих стилістичних фігур (**діаграма 2**), перекладачі найчастіше вдавалися до буквального (57,4%) та приблизного (29,6%) перекладів. Також подекуди використовувались еквівалентний переклад (12%) та контекстуальну заміна (0,9%).

Стилістичні фігури у вітальних промовах Володимира Зеленського

Діаграма 1

Способи перекладу стилістичних фігур у вітальних промовах Володимира Зеленського

Як підсумок зазначимо, що вітальні промови Володимира Зеленського, з огляду на левову частку тропів, сповнені експресії та виразності – а їх переклад може стати справжнім викликом для перекладача. Саме тому, дана тема, особливо з огляду на теперішню ситуацію в нашій країні та світові події, буде лише набирати актуальність. Відтак перспективи подальших розвідок вбачаємо у вивченні збереження прагматичного потенціалу політичних промов у процесі перекладу англійською мовою.

Література:

1. Вітання Президента України з Різдом Христовим // Офіційне інтернет-представництво Президента України Володимира Зеленського. URL: <https://www.president.gov.ua/news/vitannya-prezidenta-ukrayini-z-rizdvom-hristovim-8026> (дата звернення: 06.01.2023).

2. Лобода В. А. Перекладацькі трансформації: дефінітивний характер та проблема класифікації. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Філологія. 2019. № 43. С. 72-74.

3. Новорічне привітання Президента України Володимира Зеленського. Офіційне інтернет-представництво Президента України Володимира Зеленського : веб-сайт. URL: <https://www.president.gov.ua/news/novorichne-privitannya-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelens-80197> (дата звернення: 31.12.2022).

4. Привітання Президента України з Великоднем. Офіційне інтернет-представництво Президента України Володимира Зеленського : веб-сайт. URL: <https://www.president.gov.ua/news/privitannya-prezidenta-ukrayini-z-velikodnem-82293> (дата звернення: 16.04.2023).

5. Черненко С. Ю. Лексико-стилістичні особливості перекладу англомовних текстів політичних промов. Збірник матеріалів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». Березень 2019. С. 315-323.

6. K. Brown, J. Miller. *The Cambridge dictionary of linguistics*. 2013. С. 29-284.

7. *New Year greetings of President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy*. Official website of President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy. URL: <https://www.president.gov.ua/en/news/novorichne-privitannya-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelens-80197> (accessed: 31.12.2022).

8. *President's greetings on Christmas*. Official website of President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy. URL: <https://www.president.gov.ua/en/news/vitannya-prezidenta-ukrayini-z-rizdvom-hristovim-80261> (accessed: 06.01.2023).